

EELHINNANG

Kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse eelhindang on antud lähtudes keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“.

1. Kavandatav tegevus

Sadama rekonstrueerimiseks on koostatud ehitusprojekt „Purtse kalasadama rekonstrueerimine“ (Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ, Tartu 2017, edaspidi *projekt*). Sadama vee erikasutuse käigus on kavandatud olemasoleva 15,5 m pikkuse amortiseerunud statsionaarse kai asemele uue 16 m pikkuse kai rajamine, jõe kalda kindlustamine maakividega, paadisliipi rekonstrueerimine, akvatooriumi settest puhastamine selliselt, et põhja kõrgusarvud ei oleks kõrgemal, kui -1,50 m abs ning vähendamaks sette kogunemist akvatooriumile uhtainete liikumist suunava maakividest muuli rajamine. Kirjeldatud tööde käigus uputatakse veekogusse tahkeid aineid (killustik, maakivid) mahus kuni 375 m³ ning süvendatakse veekogu mahus kuni 420 m³. Süvendatav pinnas kasutatakse kinnistu lõunaosa (pinnase ladestusala) täiteks.

Vee erikasutusega seotud tööde tegemine, ehitamine ning akvatooriumi puhastussüvendamine on põhimõtteliselt võimalik kahel meetodil:

1. Tööala eraldatakse ehitustööde ajaks jõest ehitusaegse pinnasvalli või sulundseinaga ja pumpamise teel tagatakse ehitusalal madalam veetase kui jões.
2. Ehitustööd viiakse läbi ilma ehitusala jõest eraldamata.

Variandi valik sõltub töövõtja kogemustest ja kasutatavatest tehnoloogiatest. Lubatud on kasutada alternatiivseid tellija eesmärke garanteerivaid tehnilisi lahendusi. Ettepanekud projektlahenduse muutmise kohta arutatakse läbi tellija, projekteerija, järelevalve ja ehitustööde teostaja vaheliste nõupidamiste käigus. Probleemsed detaillahendused arutatakse läbi projekteerija, järelevalve ja ehitustööde teostaja vaheliste nõupidamiste käigus. Vajadusel viiakse projekti sisse vastavad muudatused.

Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid on:

X=6592283, Y=669674
X=6592257, Y=669661
X=6592241, Y=669657
X=6592232, Y=669666
X=6592280, Y=669692

Sadama vee erikasutuse alast ca 100 m kaugusel loode suunas asub Purtse Jahisadam, mille omanikuks on Trogar OÜ. Keskkonnaamet on Trogar OÜ-le (registrikood 12334054) andnud vee erikasutusloa nr L.VV/325323 kehtivusega kuni 28.10.2019 Purtse jahtsadama rekonstrueerimiseks, mille käigus rajatakse uus kai, slipp, kaitsemuul ja süvendatakse sissesõidukanal ning akvatoorium. Maismaasse süvendatava sadama-akvatooriumi ja jõe süvendamise pinnasetööde maht on kuni 5100 m³. Merest süvendatava pinnase maksimaalne maht on kuni 3800 m³. Kaitsemuulide kogumaht on kuni 2000 m³, kaide ja slipi maht on 1200 m³. Veekogu põhja paigutatakse pinnast ja tahkeid aineid nagu betoon, liiv, killustik, erineva

suurusega kivid. Süvendatav pinnas ja setted paigutatakse kaldale ning kasutatakse kinnistu territooriumi täiteks.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole Purtse Jahisadamas vee erikasutusega seotud töid veel tehtud, mistõttu võib tekkida olukord, kus kahes kõrvuti asetsevas sadamas võivad toimuda vee erikasutusega seotud tööd samaaegselt. Keskkonnaamet on hinnanud mõlema sadama vee erikasutuse mahtusid ning jõudnud arusaamisele, et kuna käesoleva taotluse sisuks olevad mahud on väikesed, siis isegi kui vee erikasutusega seotud tööd peaksid toimuma samaaegselt ei ole ka mahtude koostoime olulise keskkonnamõjuga. Sadamas ja selle võimalikus mõjupiirkonnas ei toimu muud märkimisväärset majandustegevust.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole tegevus vastuolus teiste asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega.

Vee erikasutuse käigus toimuvad tööd ei põhjusta olulisi muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas. Vähene mõju ümbritsevale keskkonnale võib avalduda eelkõige seoses sadama rekonstrueerimisel kasutatava tehnikaga, kuid seda mõju ei saa pidada oluliseks.

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse jäätmeseaduses sätestatud korras. Nii ehitus kui ka lammutustööd tehakse vastavalt projekti punktis 3 kirjeldatule.

Tegevusega võib kaasnedä müra, kuid eeldatavalt ei ületa müratase kinnistu piiril sätestatud piirmäärasid müra osas, mistõttu võib oletada, et müra mõju piirkonna elanikele puudub. Läheduses puuduvad kaitsealused lindude pesitsuspaigad, mistõttu ei teki olulist mõju ka linnustikule.

Vee erikasutuse käigus ei teki vibratsiooni, mis põhjustaks olulisi muutusi antud piirkonnas. Valguse, soojuse ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate ja veokite diiselmootoritega.

Sadama rekonstrueerimise käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avariid. Eeldus heast koostööst ja latusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva maastiku ja vee kahjustamine. Töid teostatakse vastavalt projekti punkti 6 kirjeldusele.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Purtse kalasadam (edaspidi ka *sadam*) asub Ida-Virumaal Lüganuse vallas Purtse külas Purtse kalasadama kinnistul (katastritunnus 43701:002:0516, edaspidi *kinnistu*) ja sellega piirneval alal Purtse jões. Sadama akvatoorium asub Purtse jõe suudmes jõe paremal kaldal ca 200 m enne jõe suubumist Soome lahte. Sadama koordinaadid sadamaregistri andmetel on 9°26'03.42"N; 26°59'27.93"E.

Sadama kinnistu on ca 2 m kõrguse võrkaiaga jagatud kaheks osaks. Põhjapoolsel osal paiknevad sadamarajatised: amortiseerunud betoonkai (osaliselt toetatud metallist sulundseinaga), slipp, vintsikuur ja tarvikute hoiukuur. Sadam on varustatud ohutusvahenditega. Liikumisteed sadamana kasutataval kinnistuosal on asfalteeritud. Kinnistu lõunaosa aktiivset kasutamist ei toimu, seda osa kasutatakse osaliselt parkimiseks. Ala on võsastunud. Sellel paiknevad silikaattelistest vare ja kasutuseta silikaattelistest hoone. Kinnistu lääneossa jääb Purtse jões olev poolsaar, millel paikneb kunagise silla betoonsammas.

Kinnistu piiridesse jääva veeala põhja kõrgusarvud ulatuvad kuni -2,3 m abs, kuid valdavalt on need kõrgemal kui -1,0 m abs. Purtse jõgi kannab kaasa rohkesti uhteaineid, mis settivad jõe suudme piirkonda. Juurdepääs sadamale toimub ida poolt 13119 Purtse-Hiie tee kaudu.

Sadam asub Põhja-Eesti klindi eelsel rannikumadalikul ja samal ajal Purtse jõe täitunud ürgoru kohal. Maapinna ja jõe põhja abs kõrgused olid uuringupunktide suudmetel 0,45...-0,45 m. Aluspõhja Alam-Kambriumi lontova kihistu sinisavi algab üldgeoloogilistel andmetel 8...10 m sügavuselt maapinnast. Pinnakatte moodustavad ülaosas jõeline kruus ja selle all mereline savi. Sadama veealal ja sellega piirneval maismaa-alal ei esine loodusvarasid kasutataval kujul.

Sadamas ja selle lähiümbruses (vähemalt 2000-3000 m raadiuses) ei asu kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 ala.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

Sadama territoorium asub hajaasustusalal, 100% ärimaa sihtotstarbega kinnistul. Sadama lähiümbruses 200-300 m raadiuses paiknevad üksikud elamud. Arvestades tööde väikest mahtu, võib arvata, et sadama rekonstrueerimine ei avalda olulist mõju lähipiirkonna elanikele. Sadamast ca 500 m lõuna suunas maismaal asub kultuurimälestiste ala Linnuse taaramägi, kuid kavandatavate tööde mõju sinnani ei ulatu, mistõttu puudub mõju ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega objektidele.

3. Tegevusega kaasnevatest tagajärgedest

Sadama rekonstrueerimisel on potentsiaalseks mõjufaktoriks akvatooriumi süvendamine mahus kuni 420 m³ ning tahkete ainete vette uputamine mahus kuni 375 m³. Teadaolevalt on süvendatava pinnase näol tegemist suures osas savi ja kruusaga, mis on kiiresti settiva iseloomuga materjal, mistõttu ei ole ette näha olulist mõju heljumi tekke näol. Samas on selge, et mõningal määral heljumit siiski tekib ning see võib jõe voolu ja lainetuse mõjul kanduda sadama lähipiirkonnast kaugemale. Tahkete ainete vette uputamine ja pinnase paigaldamine vahetult sadama territooriumi piiril ei tekita samuti olulisel määral heljumit. Planeeritavate tööde läheduses puudub avalik supelrand, mille puhul vee kvaliteedi mõjutamine võiks olla oluline selle kasutajatele.

Taotluse kohaselt on vee erikasutuseks võimalikud kaks erinevat varianti: 1. Tööala eraldatakse ehitustööde ajaks jõest ehitusaegse pinnasvalli või sulundseinaga ja pumpamise teel tagatakse ehitusalal madalam veetase kui jões. 2. Ehitustööd viiakse läbi ilma ehitusala jõest eraldamata. Juhul kui sadamas toimuvaid vee erikasutusega seotud töid tehakse suletud meetodil on vee erikasutusega seotud tegevust võimalik läbi viia ka kalade peamisel kudeperioodil. Kui aga vee erikasutuse piirkond jääb sulgemata võib süvendamisel ja tahkete ainete uputamisel tekkiv heljum kanduda laiemale alale jões kui ka merealale. Heljumi sattumine ülemistesse veekihtidesse võib ohustada kalamarja ja -larve, mistõttu võivad vee erikasutusega seotud tööd häirida kalu kudeperioodil. Tulenevalt eeltoodust tuleb vältida vee erikasutusega seotud tööde tegemist ajavahemikul 20. aprillist – 30. juunini. Ka ajutise pinnasvalli ehitamine ning eemaldamine samuti sulundseina veekogusse paigaldamine on vee erikasutus, mille tagajärjel suureneb veekogus heljumi (hõljuv aine kontsentratsioon). Tulenevalt eeltoodust tuleb ka see tegevus ajastada väljapoole kalade peamist kudeaega ajavahemikul 20. aprillist – 30. juunini.

Süvendamisega seoses kaasneb tavaliselt otsene põhjataimestiku füüsiline hävitamine, juhul kui süvendataval alal on põhjataimestik. Sadama akvatooriumis, süvendataval alal faarvaatris on põhjataimestik tavaliselt suurema sügavuse ja ebasoodsa substraadi tõttu vähene ja liigivaene. Samuti võib öelda, et kinnitussubstraat on ebastabiilses olekus, kuna laevade sõukruvidest tekkivad kiirused sadama põhja pinnal liigutavad sadama põhja katvat materjali.

Seetõttu ei ole vee erikasutusega seotud tööde puhul ette näha olulist mõju põhjataimestikule.

Sadama akvatooriumis, süvendataval alal, põhjaloomastiku otsesed mõõtmisandmed puuduvad, kuid üldiselt on piirkonna põhjaloomastik varieeruv. Arvestades asjaolu, et sadama akvatooriumis on ebapüsiva settekihi tõttu põhjaloomastik liigvaene ning kavandatud süvendustööde maht suhteliselt väike siis võib eeldada, et sellest lähtuv negatiivne mõju põhjaloomastikule (arvukuse ja liigilise mitmekesisuse vähenemine) on minimaalne ning avaldub peamiselt süvendustööde käigus vette sattunud heljumi kaudu, mis settides võib põhjustada teatud liikide häirimist.

Süvendatud pinnase käitlemisega ei kaasne mõju veekeskkonnale, kuna pinnas paigutatakse maismaale kinnistu piires. Tegemist on pinnasega, mis ei sea selle paigaldamisele erinõudeid. Samas tuleb süvendatud pinnase paigaldamisel sadamaalale jälgida, et oleks välistatud selle tagasivalgumine merre.

Kuna tegemist on juba ka varem tegutsenud sadamaga, ei ole ette näha olulisi muutusi jõe suudmes ja rannikumeres väljakujunenud tingimustele setete liikumise osas. Samuti ei avalda kaide rekonstrueerimise käigus toimuv tahkete ainete uputamine ja akvatooriumi süvendamine olulist mõju rannalähedasel alal hüdrodünaamilisele režiimile, mis omakorda võiks põhjustada ümberkaudsete randade olulisi muutusi.

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul (ca 2-3 kuud), mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning lühiajaline. Arvestades tööde mahtu, ning lokaalset mõju, lisaks ka vee erikasutusloas kehtestatavaid piiranguid seoses kalade kudeajaga puudub vajadus vee erikasutuse järgse seire teostamiseks. Samuti ei kaasne taotletava tegevusega seoses piiriülest keskkonnamõju.

Sadama lähiümbruses puuduvad Natura 2000 alad. Seega ei ohusta vee erikasutusega seotud tööd taotluses toodud mahus Natura 2000 alasid. Vastavalt taotluses toodud infole, ei mõjuta kavandatud tegevus muid kaitstavaid loodusobjekte ja liike, kuna neid sadamas ega selle lähipiirkonnas ei esine.

4. Eelhindangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, kuna:

- kavandatav tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju veekeskkonnale sh merepõhja elustikule, kalastikule juhul kui töid tehakse suletud veealal või väljapool kalade peamist kudeaega (20.04–30.06);
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületata piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;
- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.